

Memo van de gedeputeerde

S.J.A.H. Smeulders

Gedeputeerde Bestuur, Veiligheid, Cultuur, Sport en Erfgoed

Onderwerp

Brabantse taal

Datum

14 maart 2023

Documentnummer

C2312970/5238251

Aan

Provinciale Staten van
Noord-Brabant

Kopie aan

B. Doedens

Van

S. Smeulders

Telefoon

073-6812177

Email

ssmeulders@brabant.nl

Bijlage(n)

-

Geachte Statenleden,

Via deze memo wil ik u graag informeren over de initiatieven die wij in 2023 ondernemen, en in 2022 hebben ondernomen, om het Brabantse dialect levend te houden. Tevens is ook overleg geweest met de griffie om te kijken in hoeverre u als Staten hierin zelf mogelijkheden heeft. Hiermee geef ik invulling aan de motie 'Brabantse taal' (M136-2022).

Het Brabants dialect

Dialect maakt deel uit van het cultureel erfgoed in Brabant. Een dialect is een drager van lokale of regionale cultuur. Iedere stad en ieder dorp kent een andere verschijningsvorm, het eigen lokale dialect. Daarnaast staat dialect in verhouding tot het Nederlands. Dialect wordt in onze samenleving als informele omgangstaal gebruikt; voor formele situaties en als schrijftaal gebruiken we daarnaast het Nederlands. Veel dialecten zijn de laatste decennia hun oorspronkelijke woordenschat en grammatica gedeeltelijk kwijtgeraakt omdat ze sterk beïnvloed worden door het Nederlands. Dat komt vooral doordat steeds minder kinderen in het dialect worden opgevoed; dialect verliest met andere woorden zijn positie van moedertaal aan het Nederlands. Het Brabants dialect verdient aandacht vanwege de rol van deze taal in onze cultuur, identiteit en samenleving.

Stichting Erfgoed Brabant ondersteunt individuen en organisaties die aan dialectbeoefening doen. Dat is op dit moment onderdeel van de reguliere werkzaamheden waarvoor de provincie subsidie verleent aan Erfgoed Brabant. Onderstaand schetsen wij welke activiteiten in 2023 gepland staan en wat in de afgelopen jaren aan activiteiten is gerealiseerd.

Activiteiten in 2023

In 2023 werkt Erfgoed Brabant mee aan de wervingscampagne van de NS door teksten naar het Brabants te vertalen. Via een [speciale website](#) wordt in het Brabants dialect nieuw personeel geworven.

In april komt de dialectgemeenschap Brabanders en hun Taal samen in Goirle. Op het programma staan muziek, workshops en lezingen. Workshops gaan over 'de toekomst voor het Brabants', 'hoe maak ik een Brabants liedje', 'dichter bij dialect' en 'hoe maak ik een dialectwoordenboek?'. Ook wordt in april de 'Gij-week' georganiseerd door en voor taalliefhebbers uit heel Brabant. In deze week geeft

Erfgoed Brabant een online lezing over het woord 'Gij'. Ze gaan in op de vraag: Wordt er nog steeds 'gij' gezegd, nu de dialecten op hun retour lijken?

In 2023 is een stagiaire aan de Tilburg Universiteit (TU) aangesteld, die onder inhoudelijke begeleiding van Jos Swanenberg (hoogleraar Diversiteit in taal en cultuur in Brabant aan TU, tot 2024 gefinancierd door de provincie) onderzoek doet naar erfgoedbeleid op het gebied van streektaal.

Datum

14 maart 2023

Documentnummer

C2312970/5238251

Gerealiseerd activiteiten in afgelopen jaren

In 2022 werd voor de vijfde keer de [Zachte G-prijs](#) uitgereikt. Dit is een tweejaarlijkse prijs voor bijzondere prestaties op het gebied van Brabantse streektaal. In 2022 werd de prijs uitgereikt aan Cees van Broekhoven en dialectgenootschap De Berregse Kamer. Voor de langdurige, brede, actieve, creatieve én vernieuwende wijze waarop ze aandacht besteden aan dialect.

In 2021 is de online gemeenschap [Brabanders en hun Taal](#) opgericht. Liefhebbers van het Brabants ontmoeten elkaar tijdens evenementen, maar ook online. Op social media wordt al veel in en over het Brabants gesproken. De gemeenschap Brabanders en hun Taal haakt in op deze online trend. Het is een online gemeenschap met een zachte G, waarbij iedereen die de Brabantse taal en cultuur een warm hart toedraagt welkom is. Het is de plek waar ze samen werken aan de verbetering van het imago van het Brabants, want streektaal is niet dom, niet ordinair, en niet minderwaardig, maar vormt een wezenlijk onderdeel van onze cultuur.

Erfgoed Brabant ondersteunt daarnaast liefhebbers bij onderzoek, documentatie en andere dialectbeoefening en beantwoorden dialectvragen van inwoners of organisaties. Daarnaast wordt online aandacht besteed aan de Brabantse taal door:

- Het thema [Brabants dialect](#) te presenteren op Brabantserfgoed.nl. Er wordt elke maand een artikel over dialect gepubliceerd en elke maand wordt een persoon voorgesteld die actief is met Brabantse in de online rubriek [Kende gullie al](#).
- Er is een [workshop](#) over dialect beschikbaar voor het basisonderwijs en een [lespakket](#) voor het voortgezet onderwijs.
- Daarnaast is er sprake van een nieuwsbrief, online bijeenkomsten en worden wekelijks berichten over dialect geplaatst op social media.

Betrokkenheid Provinciale Staten

Ook kunt u zelf als Provinciale Staten een rol vervullen bij activiteiten waar een koppeling met dialect mogelijk is. Bijvoorbeeld een Statenvergadering in het dialect of ruimte maken op een Statendag voor een dialect gerelateerde activiteit. Indien wij en/of onze uitvoeringsorganisaties activiteiten ontplooiën die wellicht interessant zijn voor uw Staten, dan zullen wij in overleg met de griffie uw Staten daarbij betrekken. Mocht u zelf iets willen ontplooiën, dan kunt u ook altijd zelf de griffie benaderen.

Met vriendelijke groet,

S.J.A.H. Smeulders